

Ks. Marek Kluz, *Chrześcijańska wizja życia moralnego w nauczaniu Jerzego Ablewicza biskupa tarnowskiego 1962–1990*, b.m.w., 2003, ss. 360, wydawca: „Mała Poligrafia Redemptorystów” (ISBN 83-86744-26-X)

Dramatem współczesnego człowieka, jak mówił Ojciec Święty Jan Paweł II, jest osłabienie wrażliwości na Boga i człowieka. Tylko powrót do wartości religijnych, zasad moralnych i humanitarnych pozwoliłby na właściwe określenie, kim jest człowiek i jak powinien żyć. Z doświadczenia wynika, że oddziaływanie na młodzież przez katechezę, wychowanie w szkole, rodzinie, oddziaływanie mass mediów nie przynosi w pełni zamierzonych efektów w kształtowaniu pozytywnych postaw wobec zasad życia moralnego. Cywilizację współczesną w *Encyklopedii katolickiej* określono jako „epokę kryzysu podsycanego niezgodą, przeciwnościami i konfliktami, rozdzierającymi bogate wzory życia społecznego człowieka, burzącą wielowiekowy dorobek ludzkości”. Dlatego jak nigdy dotąd obserwuje się zagrożenie istotnych ludzkich wartości, do których należy godność człowieka, jak również zasady moralne, gdyż człowiek chce zbudować „nowy wspaniały świat”. Ludzkość jednak od wieków, dzięki Objawieniu jest w posiadaniu pełnej prawdy o człowieku i o zasadach moralnych.

Ważną rolę w głoszeniu zasad moralnych odgrywają pasterze Kościoła, do których należał bp Jerzy Ablewicz, pasterz Kościoła tarnowskiego w latach 1962–1990. Bp J. Ablewicz „kreśląc chrześcijańską wizję życia moralnego, wskazywał na fundament, jakim jest niewątpliwie antropologia chrześcijańska. Był bowiem przekonany, że właściwe odczytanie chrześcijańskiego orędzia moralnego jest możliwe dopiero po uwzględnieniu perspektywy antropologicznej, zbudowanej na biblijnej

wizji człowieka. Antropologia ta opiera się na przekonaniu, o jedności Bożego planu stwórczo-zbawczego. Pierwszą i fundamentalną tezą objawionej antropologii jest prawda o godności każdej osoby ludzkiej” (s. 314). Dlatego wydaje się słuszne zauważenie i przedstawienie monografii *Chrześcijańska wizja życia moralnego w nauczaniu Jerzego Ablewicza biskupa tarnowskiego 1962-1990* autorstwa ks. dr. Marka Kluz, adiunkta w Wydziale Teologicznym Sekcja w Tarnowie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Omawiana książka jest wydaniem książkowym jego rozprawy doktorskiej napisanej pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Janusza Nagórnego, a obronionej na Wydziale Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w 2001 roku. Jest kolejną monografią i rozprawą doktorską dotyczącą nauczania bp. J. Ablewicza, bowiem ukazały się już: S. Kądziołka, *Prawny aspekt działalności biskupa Jerzego Ablewicza w diecezji tarnowskiej*, Kraków 1993; Z. Sadko, *Percepcja soborowej odnowy liturgicznej w diecezji tarnowskiej za pasterzowania ks. arcybiskupa Jerzego Ablewicza (1962–1990)* Tarnów 1997; M. Zając, *Katechizacja w diecezji tarnowskiej w okresie posługi biskupiej Jerzego Ablewicza (1962–1990)*, Tarnów 2000. W tym miejscu należy także przywołać pracę zbiorową: *Świadek wierny. Dziesiąta rocznica śmierci arcybiskupa Jerzego Ablewicza*, red. J. Stala, Tarnów 2000.

Omawiana monografia składa się z wstępu, trzech rozdziałów, zakończenia oraz spisu bibliograficznego (podzielonego na: I. Źródła: 1. Pisma biskupa Jerzego Ablewicza – publikowane i niepu-

blikowane oraz kazania i przemówienia; 2. Dokumenty Kościoła, Sobór Watykański II, nauczanie papieży i inne dokumenty Kościoła; II. Opracowania; III. Literatura pomocnicza). Godna podkreślenia jest olbrzymia ilość zgromadzonego materiału źródłowego, zarówno opublikowanego, jak i niepublikowanego, dotyczącego nauczania bp. J. Ablewicza.

W rozdziale pierwszym: „Antropologiczny fundament życia moralnego” Autor wskazał na prawdę o wielkiej godności człowieka. Źródłem godności człowieka jest fakt, że został on stworzony na obraz i podobieństwo Boże, w czym wyraża się jego wielkość wśród wszystkich stworzeń. Człowiek jako istota obdarzona przez Boga rozumem, wolnością i sumieniem, jest zdolny opowiadać się za prawdą i dobrem. Właśnie sumienie jest wyrazem podmiotowości moralnej człowieka. Natomiast kształtowanie sumienia jest zadaniem człowieka, w którym ważne miejsce zajmuje modlitwa oraz codzienny rachunek sumienia. Jezus Chrystus dokonał odnowienia człowieka poprzez swoje dzieło zbawcze. Ponieważ człowiek jest narażony na grzech, nie został zostawiony sam, lecz Bóg wkroczył w historię ludzkości w sposób ostateczny i nowy, posyłając swego Jednorodzonego Syna, Jezusa Chrystusa, który uwolnił ludzkość spod władzy grzechu i pojednał ze sobą.

Natomiast w rozdziale drugim: „Religijny charakter życia moralnego” Autor wskazał, iż cnoty teologalne: wiara, nadzieja i miłość są duszą życia religijnego. Jezus poprzez wiarę udziela się człowiekowi. Poprzez miłość rodzi się życie, które jest owocem paschalnej komunii z Bogiem w Chrystusie. Z kolei nadzieja stanowi drogę prowadzącą do pełnego i definitywnego zjednoczenia się z Bogiem. Rozwój życia religijnego następuje wówczas, gdy wzrastają

owe cnoty, a źródłem życia moralno-religijnego są sakramenty, jako najistotniejsze wartości, które pełnią niezastąpioną rolę w kształtowaniu moralności chrześcijańskiej. Bardzo ważne w życiu chrześcijańskim jest również oddawanie najwyższej czci Bogu oraz kult Matki Bożej i świętych.

Z kolei w rozdziale trzecim: „Społeczny wymiar życia moralnego” Autor wskazał, iż daje się zauważyć wiele zagrożeń, nałogów i wad społecznych, zwłaszcza rozbitcie życia małżeńskiego i rodzinnego. Została podjęta próba ukazania dróg zaradzenia tym zagrożeniom, bowiem właśnie małżeństwo i rodzina, a także praca i kultura odgrywają istotną rolę w formacji patriotycznej. Dlatego ważna jest chrześcijańska wizja rodziny, pracy ludzkiej i koncepcji kultury. W rodzinie występują podstawowe wartości, jak służba życiu, wychowanie i odpowiedzialne rodzicielstwo. Społeczeństwo i państwo ma obowiązek pomagać rodzinie, stwarzać dla niej odpowiednie i godziwe warunki do życia, mieszkania, pracy i odpoczynku. Kościół odgrywa dużą rolę w całokształcie życia społecznego chrześcijan.

Autor w recenzowanej publikacji zwrócił szczególną uwagę na wartość chrześcijańskiej wizji życia moralnego, którą przedstawił w oparciu o nauczanie biskupa tarnowskiego, Jerzego Ablewicza. Zawiera ona owoc przemyśleń, przedstawiających wielorakie aspekty moralnego życia chrześcijan. Zostały ukazane zjawiska, z jakimi borykał się pasterz Kościoła tarnowskiego. Można w niej znaleźć wiele odpowiedzi na pytania dotyczące moralności chrześcijańskiej, a także odczytać wartość sakramentów w życiu człowieka wierzącego. Z całą pewnością można stwierdzić, iż książka ks. M. Kluza oddaje ducha i istotę nauczania bp. J. Ablewicza na temat kluczowych zagadnień dotyczących moralności chrześcijań-

skiej. Przedstawiona analiza tematu wydaje się być spójna i solidnie opracowana, składająca do refleksji. Książka jest napisana naukowym, ale i w miarę przystępnym, dla „przeciętnego” czytelnika, językiem. Treść niniejszej pracy jest zrozumiała dla czytającego, choć wymaga pewnego przygotowania oraz dojrzałości chrześcijańskiej. Dlatego wydaje się, że książka może być ciekawą lekturą zwłaszcza dla wszystkich wierzących, którzy pragną rozwijać i pogłębiać swoją chrześci-

jańską osobowość, jak i szukających sensu życia i wypracowania właściwej postawy moralnej we współczesnych, trudnych czasach. W recenzowanej książce dostrzegamy postać biskupa tarnowskiego Jerzego Ablewicza jako doskonały przykład przedstawiania w sposób interesujący „odwiecznych” chrześcijańskich zasad moralnych.

Ks. Józef Stala